

Nasjonalregnskapsstatistikk 1992-1999

Institusjonelt sektorregnskap

Norges offisielle statistikk

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene.

Serien omfatter også publikasjonene, Statistisk årbok, Historisk statistikk, Regionalstatistikk og Veiviser i norsk statistikk.

Official Statistics of Norway

This series consists mainly of primary statistics, statistics from statistical accounting systems and results of special censuses and surveys, for reference and documentation purposes. Presentation is basically in the form of tables, figures and necessary information about data, collection and processing methods, and concepts and definitions. In addition, a short overview of the main results is given.

The series also includes the publications Statistical Yearbook of Norway, Historical Statistics, Regional Statistics and Guide to Norwegian Statistics.

© Statistisk sentralbyrå, november 2000
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen,
vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-4844-2
ISSN 0809-201X

Emnegruppe

09.01 Nasjonalregnskap

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Kopisenteret

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

Forord

I denne publikasjonen legges det fram nasjonalregnskapstall for årene 1992-1999. Tallene for 1998 og 1999 er foreløpige. For enkelte serier presenteres en kortere tidsrekke. Publikasjonen omfatter den institusjonelle delen av nasjonalregnskapet, det vil si produksjonskonti, inntektskonti og akkumulasjonskonti for de institusjonelle sektorene i økonomien. Nasjonalregnskapstall fra realdelen av nasjonalregnskapet er publisert i NOS Nasjonalregnskapsstatistikk 1992-1999: Produksjon, anvendelse og sysselsetting.

Tallene som presenteres bygger på internasjonale retningslinjer fra System of National Accounts 1993 og Det europeiske nasjonalregnskapssystem ENS 1995. I tekstdelen er det gitt en beskrivelse av definisjoner og standardgrupperinger i nasjonalregnskapet.

Tall tilbake til 1978 er publisert i NOS Nasjonalregnskapsstatistikk 1978-1996: Institusjonelt sektorregnskap. Hovedtall fra nasjonalregnskapet er dessuten lagt ut på Statistisk sentralbyrås Web-sider på Internett.

Denne publikasjonen vil også foreligge i en utgave med engelsk tekst: National Accounts 1992-1999: Institutional Sector Accounts (C 614).

Publikasjonen er utarbeidet av Karin Snedrud, Seksjon for nasjonalregnskap. Seksjonsleder er Liv Hobbestad Simpson.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 23. oktober 2000

Svein Longva

Olav Ljones

Innhold

Tabellregister	6
1. Bakgrunn og formål	9
2. Opplegg og gjennomføring	9
2.1. Omfang	9
2.2. Datakilder og beregningsopplegg	9
2.3. Hovedrevisjonen 1995	10
3. Strukturen i nasjonalregnskapet	10
3.1. Produksjons- og inntektskontiene	10
3.2. Akkumulasjonskontiene	11
3.3. Åpnings- og avslutningsbalansen	11
4. Standardgrupperinger	11
4.1. Kontoplanen i nasjonalregnskapet	11
4.2. Institusjonell sektorinndeling	11
4.3. Transaksjoner relatert til varer og tjenester	12
4.4. Transaksjoner relatert til inntektsfordeling	12
4.5. Transaksjoner relatert til finansobjekter	12
4.6. Andre strømmer	13
4.7. Klassifikasjon av saldoposter i nasjonalregnskapet	13
4.8. Gruppering av realkapital	13
4.9. Gruppering av finanskapital	13
5. Begreper og definisjoner	13
5.1. BNP og produksjon	13
5.2. Sluttanvendelseskomponenter	14
5.3. Inntektskomponenter	15
5.4. BNI og disponibel inntekt	16
5.5. Sparing og investering	17
6. Verdibegreper	17
7. Feilkilder og usikkerhet	18
8. Mer informasjon	18
Tabelldel	19
Tidligere utgitt på emneområdet	58
De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk	59

Tabellregister

1.	Institusjonelle sektorer. Aggregerte tabeller	
1.1	Institusjonelle sektorer. 1992. Millioner kroner	19
1.2	Institusjonelle sektorer. 1993. Millioner kroner	20
1.3	Institusjonelle sektorer. 1994. Millioner kroner	21
1.4	Institusjonelle sektorer. 1995. Millioner kroner	22
1.5	Institusjonelle sektorer. 1996. Millioner kroner	23
1.6	Institusjonelle sektorer. 1997. Millioner kroner	24
1.7	Institusjonelle sektorer. 1998*. Millioner kroner	25
1.8	Institusjonelle sektorer. 1999*. Millioner kroner	26
2.	Institusjonelle sektorer. Detaljerte tabeller	
2.1.	Offentlig forvaltning	
2.1.1.1	Offentlig forvaltning. Produksjonskonto. Millioner kroner.....	27
2.1.1.2	Offentlig forvaltning. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	27
2.1.1.3	Offentlig forvaltning. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	27
2.1.1.4	Offentlig forvaltning. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	28
2.1.1.5	Offentlig forvaltning. Justert disponibel inntekt. Millioner kroner	28
2.1.1.6	Offentlig forvaltning. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner.....	28
2.1.1.7	Offentlig forvaltning. Finansiering og investering. Millioner kroner	28
2.1.2.1	Statsforvaltningen. Produksjonskonto. Millioner kroner	29
2.1.2.2	Statsforvaltningen. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner.....	29
2.1.2.3	Statsforvaltningen. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	29
2.1.2.4	Statsforvaltningen. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner.....	30
2.1.2.5	Statsforvaltningen. Justert disponibel	30
2.1.2.6	Statsforvaltningen. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner	30
2.1.2.7	Statsforvaltningen. Finansiering og investering. Millioner kroner.....	30
2.1.3.1	Kommuneforvaltningen. Produksjonskonto. Millioner kroner	31
2.1.3.2	Kommuneforvaltningen. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	31
2.1.3.3	Kommuneforvaltningen. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	31
2.1.3.4	Kommuneforvaltningen. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	32
2.1.3.5	Kommuneforvaltningen. Justert disponibel inntekt. Millioner kroner	32
2.1.3.6	Kommuneforvaltningen. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner	32
2.1.3.7	Kommuneforvaltningen. Finansiering og investering. Millioner kroner	32
2.1.4.1	Offentlig forvaltning. Inntekter, utgifter og sparing. Millioner kroner	33
2.2.	Finansielle foretak	
2.2.1.1	Finansielle foretak. Produksjonskonto. Millioner kroner	34
2.2.1.2	Finansielle foretak. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner.....	34
2.2.1.3	Finansielle foretak. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	34
2.2.1.4	Finansielle foretak. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	35
2.2.1.5	Finansielle foretak. Finansiering og investering. Millioner kroner	35
2.2.2.1	Norges Bank. Produksjonskonto. Millioner kroner	36
2.2.2.2	Norges Bank. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	36
2.2.2.3	Norges Bank. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	36
2.2.2.4	Norges Bank. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	37
2.2.2.5	Norges Bank. Finansiering og investering. Millioner kroner	37
2.2.3.1	Forretnings- og sparebanker. Produksjonskonto. Millioner kroner.....	38
2.2.3.2	Forretnings- og sparebanker. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	38
2.2.3.3	Forretnings- og sparebanker. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	38
2.2.3.4	Forretnings- og sparebanker. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	39
2.2.3.5	Forretnings- og sparebanker. Finansiering og investering. Millioner kroner	39
2.2.4.1	Andre finansinstitusjoner. Produksjonskonto. Millioner kroner.....	40
2.2.4.2	Andre finansinstitusjoner. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	40
2.2.4.3	Andre finansinstitusjoner. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	40
2.2.4.4	Andre finansinstitusjoner. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	41
2.2.4.5	Andre finansinstitusjoner. Finansiering og investering. Millioner kroner	41
2.2.5.1	Livs- og skadeforsikring. Produksjonskonto. Millioner kroner	42

2.2.5.2	Livs- og skadeforsikring. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	42
2.2.5.3	Livs- og skadeforsikring. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	42
2.2.5.4	Livs- og skadeforsikring. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	43
2.2.5.5	Livs- og skadeforsikring. Finansiering og investering. Millioner kroner	43
2.3.	Ikke-finansielle foretak	
2.3.1.1	Ikke-finansielle foretak. Produksjonskonto. Millioner kroner	44
2.3.1.2	Ikke-finansielle foretak. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	44
2.3.1.3	Ikke-finansielle foretak. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	44
2.3.1.4	Ikke-finansielle foretak. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	45
2.3.1.5	Ikke-finansielle foretak. Finansiering og investering. Millioner kroner	45
2.3.2.1	Offentlige ikke-finansielle foretak. Produksjonskonto. Millioner kroner	46
2.3.2.2	Offentlige ikke-finansielle foretak. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	46
2.3.2.3	Offentlige ikke-finansielle foretak. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	46
2.3.2.4	Offentlige ikke-finansielle foretak. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	47
2.3.2.5	Offentlige ikke-finansielle foretak. Finansiering og investering. Millioner kroner	47
2.3.3.1	Private ikke-finansielle foretak. Produksjonskonto. Millioner kroner	48
2.3.3.2	Private ikke-finansielle foretak. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	48
2.3.3.3	Private ikke-finansielle foretak. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	48
2.3.3.4	Private ikke-finansielle foretak. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	49
2.3.3.5	Private ikke-finansielle foretak. Finansiering og investering. Millioner kroner	49
2.4.	Husholdninger og ideelle organisasjoner	
2.4.1.1	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Produksjonskonto. Millioner kroner	50
2.4.1.2	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	50
2.4.1.3	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	50
2.4.1.4	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	51
2.4.1.5	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Justert disponibel inntekt. Millioner kroner	51
2.4.1.6	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner	51
2.4.1.7	Husholdninger og ideelle organisasjoner. Finansiering og investering. Millioner kroner	51
2.4.2.1	Husholdninger. Produksjonskonto. Millioner kroner	52
2.4.2.2	Husholdninger. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	52
2.4.2.3	Husholdninger. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	52
2.4.2.4	Husholdninger. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	53
2.4.2.5	Husholdninger. Justert disponibel inntekt. Millioner kroner	53
2.4.2.6	Husholdninger. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner	53
2.4.2.7	Husholdninger. Finansiering og investering. Millioner kroner	53
2.4.3.1	Ideelle organisasjoner. Produksjonskonto. Millioner kroner	54
2.4.3.2	Ideelle organisasjoner. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	54
2.4.3.3	Ideelle organisasjoner. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	54
2.4.3.4	Ideelle organisasjoner. Bruk av disponibel inntekt. Millioner kroner	55
2.4.3.5	Ideelle organisasjoner. Justert disponibel inntekt. Millioner kroner	55
2.4.3.6	Ideelle organisasjoner. Bruk av justert disponibel inntekt. Millioner kroner	55
2.4.3.7	Ideelle organisasjoner. Finansiering og investering. Millioner kroner	55
2.5.	Utlandet	
2.5.1.1	Utlandet. Produksjonskonto. Millioner kroner	56
2.5.1.2	Utlandet. Allokering av primære inntekter. Millioner kroner	56
2.5.1.3	Utlandet. Sekundær inntektsfordeling. Millioner kroner	56
2.5.1.4	Utlandet. Finansiering og investering. Millioner kroner	56

---

3. Hovedrelasjoner, Norge

3.	Produksjon og inntekt. Hovedrelasjoner. Millioner kroner	57
----	--	----

---

1. Bakgrunn og formål

Formålet med nasjonalregnskapsstatistikken er å gi et avstemt og helhetlig bilde av den norske økonomien. Nasjonalregnskapet gir både en sammenfattet beskrivelse av økonomien under ett, og en detaljert beskrivelse av transaksjoner mellom de ulike deler av økonomien og mellom Norge og utlandet. Nasjonalregnskapet gir dessuten informasjon om kapital og sysselsetting.

Statistikk fra en rekke områder stilles sammen og bearbeides i nasjonalregnskapet. På enkelte områder kan annen statistikk utnyttes mer eller mindre direkte i nasjonalregnskapet, mens det på andre områder er nødvendig med omfattende beregninger.

2. Opplegg og gjennomføring

2.1. Omfang

Omfanget av nasjonalregnskapet er definert i internasjonale retningslinjer gitt i System of National Accounts SNA 1993 (publisert av FN, OECD, IMF, Verdensbanken og EU-kommisjonen) og Det europeiske nasjonalregnskapssystem ENS 1995 (norsk oversettelse er publisert av SSB i NOS C 522).

Nasjonalregnskapssystemet bygger på to grunnleggende statistiske enheter: institusjonelle enheter og lokale bransjeenheter (bedrifter). Institusjonelle enheter er økonomiske aktører som kan eie varer eller eiendeler, stifte gjeld og engasjere seg i økonomiske aktiviteter og transaksjoner med andre enheter på egne vegne. En institusjonell enhet omfatter én eller flere lokale bransjeenheter. De lokale bransjeenheter bygger på en inndeling av aktivitetstyper. En aktivitet er kjenne-tegnet av innsats av produkter, en produksjonsprosess og ferdige produkter. Alle lokale bransjeenheter som utøver samme eller lignende aktiviteter, utgjør en næring.

Det institusjonelle sektorregnskapet skal beskrive alle økonomiske transaksjoner som berører de enkelte sektorene. Også oppstilling av beholdning av real- og finanskapital skal foretas. Denne delen av nasjonalregnskapet bygger derfor på institusjonelle enheter som kan avgi fullstendige regnskaper. De institusjonelle enhetene grupperes sammen i institusjonelle sektorer etter samfunnsøkonomisk funksjon, se nærmere beskrivelse i kapittel 3.

Avgrensningen mot utlandet bygger på begrepet hjemmehørende enheter. En enhet er hjemmehørende i et land når dens økonomiske interessesentrum ligger innenfor landets økonomiske territorium - dvs. når den

over lengre tid (ett år eller mer) utøver økonomiske aktiviteter på dette territoriet.

Nasjonalregnskapet inneholder to grunnleggende typer informasjon: strømmer og beholdninger. Strømmer viser til bevegelser og følger av hendelser som finner sted innenfor et gitt tidsrom, for eksempel produksjonen i en næring i løpet av et år. Beholdninger viser til situasjonen på et gitt tidspunkt, for eksempel verdien av realkapitalen eller antall sysselsatte personer.

Produksjonsbegrepet skal blant annet omfatte individuelle og kollektive tjenester produsert i offentlig forvaltning, boligjenester som eier av egen bolig utfører for eget bruk, produksjon av varer for eget konsum, lønnet husarbeid i private husholdninger, illegal produksjon og annen produksjon som ikke oppgis til ligningsmyndighetene. Produksjonsbegrepet skal imidlertid ikke omfatte husarbeid og personlige tjenester som produseres og konsumeres innenfor samme husholdning.

2.2. Datakilder og beregningsopplegg

Statistisk sentralbyrå utarbeider både årlig og kvartalsvis nasjonalregnskapsstatistikk. Det institusjonelle sektorregnskapet presenteres imidlertid foreløpig kun på årsbasis.

Årsberegningene i nasjonalregnskapet bygger på statistikk fra mange forskjellige kilder, blant annet ulike typer av strukturstatistikk for næringer, regnskapsstatistikk for offentlig forvaltning og foretak, lønnsstatistikk, utenrikshandelsstatistikk og valuta-statistikk, husholdningsundersøkelser og arbeidskraftundersøkelser. Grunnlagsstatistikkene må på enkelte områder bearbeides for å tilfredsstille nasjonalregnskapets krav. På områder med ufullstendig statistikk er det nødvendig å bygge på antakelser og vurderinger.

I første omgang foretas uavhengige oppstillinger av regnskapet for hver enkelt sektor. Til slutt i beregningsprosessen foretas det en avstemming på tvers av sektorer ved å utnytte bl.a. antakelser om kvaliteten på de forskjellige statistikkildene.

Nasjonalregnskapet for et år eller et kvartal lages i flere versjoner. Den viktigste grunnen til dette er at man får tilgang til et nytt eller forbedret kildemateriale. Gjennom året publiseres kvartalsvise regnskaper om lag 2 måneder etter kvartalets utgang. For hvert nytt kvartal som presenteres blir de foregående kvartalene i innværende år revidert. Om lag en måned etter regnskapsårets utløp presenteres de første årsanslagene som sum 4 kvartaler i Økonomisk utsyn. Kvartalstallene omfatter i første rekke tilgang og anvendelse av varer og tjenester i løpende og faste priser, samt inntektsvariable for økonomien totalt. I tillegg presenteres sysselsettingstall.

Den neste versjonen av årsregnskapet, som også bygger på det kvartalsvise nasjonalregnskapet, publiseres om lag 4 måneder etter årets utløp. Denne versjonen inkluderer foreløpige tall for institusjonelle hovedsektorer.

Reviderte årsanslag basert på mer detaljerte beregninger for næringer og sektorer utarbeides i to versjoner, først foreløpige tall som blir publisert om lag 16 måneder etter regnskapsårets utløp, og deretter publiseres endelige tall ett år senere, dvs. om lag 28 måneder etter regnskapsårets utgang. De kvartalsvise tallene blir i ettertid avstemt mot de endelige årstallene.

Nasjonalregnskapsstatistikk offentliggjøres i Dagens statistikk/Ukens statistikk, i Økonomiske analyser og i NOS-publikasjoner. Data fra nasjonalregnskapet rapporteres til, og publiseres fra, flere internasjonale organisasjoner, bl.a. OECD, EUROSTAT, FN og IMF.

2.3. Hovedrevisjonen 1995

Hovedrevisjoner skiller seg fra de løpende, rutinemessige revisjonene nevnt ovenfor ved at en retter større oppmerksomhet mot nivåtallene i nasjonalregnskapet, mens det først og fremst er hensynet til mest mulig korrekte årlige endringstall som har vært prioritert i det løpende nasjonalregnskapsarbeidet. Dessuten vil hovedrevisjoner normalt omfatte innføring av nye beregningsmetoder, basert på ny statistikk, og nye definisjoner og klassifikasjoner, basert på nye internasjonale retningslinjer.

Resultatene fra den siste hovedrevisjonen ble publisert i 1995. Norge var da det første landet i Europa som tok i bruk de nye internasjonale retningslinjer for nasjonalregnskap gitt i SNA 1993 og i Det europeiske nasjonalregnskapssystem ENS 1995. ENS 1995 gir EUs retningslinjer på en alternativ måte, men ellers etter samme definisjoner som i SNA 1993. På grunn av EØS-avtalen er Norge forpliktet til å følge ENS 1995.

I tillegg til at 1995-revisjonen har gitt det norske nasjonalregnskapet en klar kvalitetsøkning gjennom en bedre utnyttelse av de mange viktige statistikkildene som nasjonalregnskapsberegningene bygger på, har revisjonen også medført betydelige utvidelser, blant annet gjennom integrering av institusjonelle sektorregnskap.

Hovedrevisjonen 1995 omfattet også en omlegging av utenriksregnskapet, som i Norge presenteres som en integrert del av nasjonalregnskapet. Utarbeidningen av utenriksregnskapet følger IMF's anbefalinger (Balance of Payments Manual, fifth edition, 1993), og disse er harmonisert med SNA 1993.

1995-revisjonen fikk store tallmessige utslag. En viktig årsak til dette er at det hadde gått mer enn tyve år siden forrige hovedrevisjon. Tidligere hovedrevisjoner ble gjennomført med om lag ti års mellomrom. Sen-

trale nasjonalregnskapstall som BNP og BNI har fått økt betydning i den senere tid, ikke minst som referansestørrelse og finansieringsgrunnlag i den internasjonale politikken. Behovet for mest mulig korrekte nivåanslag tilsier at framtidige hovedrevisjoner bør gjennomføres hyppigere.

3. Strukturen i nasjonalregnskapet

Systemet er bygd opp omkring en sekvens av sammenhengende konti som er knyttet til ulike typer av økonomisk aktivitet som finner sted i en gitt periode, sammen med balanseoppstillinger hvor beholdninger av eiendeler og gjeld ved begynnelsen og slutten av perioden inngår. Hver strømningskonto er relatert til en bestemt økonomisk aktivitet som produksjon, allokering av primære inntekter, den sekundære inntektsfordeling, omfordeling av inntekt ved naturaloverføringer, bruk av disponibel inntekt, finansiering og real- og finansinvestering. Kontiene balanseres ved en saldobost. Saldoposten fra en konto følger som åpningspost til neste konto. Disse saldobostene, som for eksempel bruttoprodukt, driftsresultat, disponibel inntekt, sparing og netto finansinvestering, er av betydelig økonomisk interesse. Det er en direkte sammenheng mellom strømningskontiene og åpnings- og avslutningsbalansene. Alle balanseendringer blir forklart enten ved at en transaksjon inngår i en av strømningskontiene, eller ved at en omvurdering eller volumendring inngår i en av akkumulasjonskontiene.

Regnskapet er delt inn i tre kategorier: produksjons- og inntektskontiene, akkumulasjonskontiene og åpnings- og avslutningsbalansene. De tre kontotypene blir beskrevet i avsnittene nedenfor.

3.1. Produksjons- og inntektskontiene

Produksjons- og inntektskontiene inkluderer produksjon av varer og tjenester, opptjening av inntekt ved produksjon, allokering og reallokering av inntekt mellom eller innen institusjonelle sektorer og anvendelse av inntekt til konsum eller sparing.

Produksjon og generering av inntekt

Produksjonskontoen registrerer de aktiviteter som inngår for å produsere varer og tjenester, m.a.o. alle transaksjoner som direkte er knyttet til produksjon. Produksjonskontoen inneholder to saldoboster. Bruttoproduktet, som er differansen mellom verdien av produksjonen og produktinnsatsen, er en sektors bidrag til bruttonasjonalproduktet (BNP). Den andre saldobosten er definert som differansen mellom bruttoprodukt og kapitalslit, lønnskostnader og produksjonsskatter med fradrag for produksjonssubsidier. Resultatet blir da driftsresultatet, også kalt blandet inntekt for husholdningene.

Allokering av primære inntekter

Denne kontoen viser hvordan inntekter opptjent ved produksjon fordeles mellom institusjonelle sektorer. For hver sektor inngår formuesinntekter og -utgifter samt lønnsinntekter for husholdningene og utlandet. Saldoposten etter at nevnte poster har blitt tillagt eller fratrukket driftsresultatet, er primære inntekter.

Sekundær inntektsfordeling

Konto for sekundær inntektsfordeling viser reallokering av primære inntekter slik de fremkommer på forrige konto. Reallokeringen finner sted ved kontantoverføringer som skatt på inntekt og formue, andre bidrag eller stønader. Resultatet av denne reallokeringen kalles disponibel inntekt.

Bruk av disponibel inntekt

Denne kontoen viser fordelingen av disponibel inntekt på konsum og sparing for de sektorene som har konsum. Det er kun husholdningene, ideelle organisasjoner og offentlig forvaltning som har utgifter til varer og tjenester for konsum.

Justert disponibel inntekt

Formålet med denne kontoen er å gi et mer helhetlig og sammenlignbart bilde av inntektsfordelingen. Overføringene som posteres på denne kontoen foretas per definisjon kun mellom offentlig forvaltning, ideelle organisasjoner og husholdninger. Etter omfordeling av inntekt gjennom naturaloverføringer fremkommer saldoposten justert disponibel inntekt.

Bruk av justert disponibel inntekt

Denne kontoen viser husholdningenes faktiske konsum, uavhengig av hvem som finansierer konsumet. Det faktiske konsumet, kalt personlig konsum, består av egenfinansiert konsum i husholdningene og individuelt konsum i offentlig forvaltning. Dette gjør det mulig å foreta sammenligninger mellom land hvor velferdssystemene og det offentlige rolle er forskjellig.

3.2. Akkumulasjonskontiene

Akkumulasjonskontiene inkluderer alle endringer i beholdning av eiendeler, gjeld og nettoformue.

Realkapital

Denne kontoen inneholder alle transaksjoner knyttet til bruttoinvesteringer i realkapital og kapitaloverføringer som resulterer i reallokering av formue. Med realkapital mener vi her materiell og immateriell fast realkapital, lagerkapital, verdigjenstander, samt ikke-produsert kapital som naturkapital og immateriell produksjonskapital som patenter mv. Kapitaloverføringer representerer overdragelse av finans- eller realkapitalformue uten noen form for motytelse.

Saldoposten mellom sparing, bruttorealinvestering og kapitaloverføringer er netto finansinvestering.

Finanskapital

Denne kontoen viser hvordan netto finansinvestering fordeler seg på netto kjøp og salg av ulike finansielle fordrings- og gjeldsobjekter.

I denne publikasjonen inngår kun kontoen for realkapital.

3.3. Åpnings- og avslutningsbalansen

Åpnings- og avslutningsbalansene viser verdien av eiendeler på den ene siden og gjeld og nettoformue på den andre siden ved regnskapsperiodens begynnelse og slutt. Eiendeler og gjeld verdsettes i prinsippet til gjeldende markedspriser på balansedagen. Nettoformue defineres som differansen mellom eiendeler og gjeld.

I denne publikasjonen inngår ikke balansetall. Beholdningstall for realkapital etter næring er gitt i publikasjonen NOS Nasjonalregnskapsstatistikk 1992-1999, Produksjon, anvendelse og sysselsetting. Beholdningstall for finansiell kapital er gitt i NOS Nasjonalregnskapsstatistikk 1978-1996, Institusjonelt sektorregnskap.

4. Standardgrupperinger**4.1. Kontoplanen i nasjonalregnskapet**

Kontoplanen i nasjonalregnskapet er basert på de internasjonale nasjonalregnskapsstandardene SNA 1993 og ESA 1995. Kontoplanen gir ramme og innhold for produksjon av nasjonalregnskapsstatistikk. Foruten kontostrukturen inneholder kontoplanen en rekke grupperinger på ulike felt i nasjonalregnskapet. De viktigste av disse grupperinger eller klassifikasjoner er brukt i denne publikasjonen og omtalt nedenfor.

4.2. Institusjonell sektorinndeling

Sektorinndelingen gjelder de institusjonelle hovedinndelingene i økonomien, dvs. ikke-finansielle foretak, finansielle foretak, offentlig forvaltning, husholdningene og utlandet, med tilhørende undersektorer. Det er redegjort for sektorinndelingen i Bank og kredittstatistikk (7/96 Temahefte). Denne inndelingen er spesielt viktig ved produksjon og publisering av nasjonalregnskapsstatistikk og utenriksregnskap, men har også en sentral rolle i kredittmarkedstatistikk.

I denne publikasjonen inngår det nasjonalregnskapstall for hovedsektorene og enkelte undersektorer av økonomien. Ved å dele økonomien inn i sektorer og undersektorer blir det mulig å observere sammenhenger mellom ulike deler av økonomien.

De institusjonelle enhetene i økonomien grupperes i sektorer på bakgrunn av deres prinsipielle funksjon, adferd og mål:

Ikke-finansielle foretak

Dette er en samling av institusjonelle enheter hvor drifts- og finanstransaksjoner er adskilt fra tilsvarende transak-

sjoner hos eierne av enhetene, m.a.o. hvor den institusjonelle enheten består av en eller flere separate juridiske enheter som hovedsakelig er engasjert i markedsrettet produksjon av varer og ikke-finansielle tjenester.

Delsektorer:

- Statens forretningsdrift
- Statlig eide foretak
- Kommunale foretak
- Private ikke-finansielle foretak
- Næringslivsorganisasjoner

Finansielle foretak

Dette er en samling av institusjonelle enheter som hovedsakelig er engasjert i finansielle aktiviteter og tilbyr finansielle tjenester.

Delsektorer:

- Norges Bank
- Statlige låneinstitusjoner
- Forretnings- og sparebanker, inklusiv Postbanken
- Kredittforetak
- Finansieringsselskaper
- Verdipapirfond
- Livsforsikringsselskaper og pensjonskasser og -fond
- Skadeforsikringsselskaper
- Finansielle hjelpeforetak

Offentlig forvaltning

Dette er institusjonelle sektorer som i tillegg til å ivareta et politisk ansvar, har som oppgave å iverksette og håndheve reguleringer, produsere tjenester (hovedsakelig ikke-markedsrettet) for individuelt og kollektivt konsum samt omfordele inntekt og formue.

Delsektorer:

- Statsforvaltningen
- Kommuneforvaltningen

Husholdningene

Husholdningenes prinsipielle funksjoner i nasjonalregnskapssammenheng er å tilby arbeidskraft, konsumere varer og tjenester og utøve næringsvirksomhet.

Husholdningssektoren kan deles inn i delsektorer på bakgrunn av sosio-økonomiske kjennetegn. Det er det sosio-økonomiske kjennetegn ved hovedinntektstaker i husholdningen som er bestemmende for hvilken delsektor en bestemt husholdning faller inn under.

Delsektorer:

- Husholdninger med lønnstakere
- Husholdninger med personlig næringsvirksomhet
- Husholdninger med pensjonister, trygdede, studenter, felleshusholdninger o.a.

Ideelle organisasjoner

Ideelle organisasjoner er egne juridiske og institusjonelle enheter som tilbyr sine tjenester til husholdningene, og som hovedsakelig er engasjert i ikke-markedsrettet virksomhet. Deres hovedinntektskilder er overføringer fra offentlig forvaltning, medlemskontingenter og frivillige bidrag fra husholdningene og foretak.

Utlandet

Denne sektoren omfatter alle utenlandske institusjonelle enheter som foretar transaksjoner med våre innenlandske institusjonelle enheter eller har annen tilknytning til disse enhetene av økonomisk karakter.

4.3. Transaksjoner relatert til varer og tjenester

Dette er en variabelopplisting med kategorier av transaksjoner som skal produktgrupperes i nasjonalregnskapet, der hovedkategoriene er produksjon, produktinnsats, konsum, bruttoinvestering, eksport og import. Produksjon deles inn i markedsrettet og ikke-markedsrettet produksjon, samt produksjon for eget bruk. Ikke-markedsrettet produksjon har underkategorier for statsforvaltningen, kommuneforvaltningen og ideelle organisasjoner. De to førstnevnte utgjør produksjon i offentlig forvaltning med tillegg for noe markedsrettet produksjon (i vannforsyning og kloakk- og renovasjonsvirksomhet). Viktige konsumkategorier er individuelt konsum, kollektivt konsum og personlig konsum, begreper som er nærmere definert nedenfor. Bruttoinvestering er delt i kategoriene bruttoinvestering i fast realkapital og lagerendring, i tillegg kommer anskaffelse av verdigjenstander. En hovedinndeling av eksport og import følger skillet mellom varer og tjenester.

4.4. Transaksjoner relatert til inntektsfordeling

Dette er en variabelopplisting med kategorier av transaksjoner innenfor de mange inntektskontoene i nasjonalregnskapet, med hovedkategorier som lønn og arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier, produksjonsskatter og -subsidier, formuesinntekter, skatter på inntekt og formue, stønader, andre løpende overføringer og kapitaloverføringer.

4.5. Transaksjoner relatert til finansobjekter

Denne inneholder en gruppering av finansobjekter, som samtidig utgjør en klassifisering av finanskapitalen på om lag 10 hovedgrupper med undergrupper, og er sentral ved produksjon og publisering av de institusjonelle sektorregnskapene. Inndelingen av finanskapitalen i finansobjekter er beskrevet i Bank og kredittstatistikk (7/96 Temahefte).

4.6. Andre strømmer

Dette er kategorier av strømmer utenom transaksjonene, bl.a. omvurderinger og andre volumendringer

i balansene. Også disse vil ha en direkte tilknytning til de institusjonelle sektorregnskapene når de er fullt utviklet.

4.7. Klassifikasjon av saldposter i nasjonalregnskapet

Dette er en opplisting av hovedstørrelser som fremkommer som saldoer i nasjonalregnskapet og utenriksregnskapet, bl.a. bruttonasjonalprodukt, bruttonasjonalinntekt, brutto disponibel inntekt, sparing, nettofinansinvestering, vare- og tjenestebalansen og driftsbalansen overfor utlandet. Disse hovedstørrelsene er blant de aller mest sentrale ved produksjon og presentasjon av nasjonalregnskapsstatistikk og utenriksregnskap.

4.8. Gruppering av realkapital

Dette er en artsgruppering for hovedgrupper av realkapital, bl.a. materiell og immateriell fast realkapital, lagerkapital, verdigjenstander, samt ikke-produsert kapital som naturkapital og annen immateriell produksjonskapital som patenter mv., og som klassifiserer de ulike arter av realkapital innenfor disse. Det vil bare forekomme små avvik i forhold til den tilsvarende artsgrupperingen som brukes for bruttoinvesteringene.

4.9. Gruppering av finanskapital

Det vises til transaksjoner om finansobjekter ovenfor.

5. Begreper og definisjoner

5.1. BNP og produksjon

Bruttonasjonalprodukt (BNP) til markedspriser

- = Produksjon (basispriser) - Produktinnsats (kjøperpriser) + Produktskatter - Produktsubsidier - Korreksjon for FISIM
- = Produksjon (produsentpriser) - Produktinnsats (kjøperpriser) + Importskatter + Merverdiavgift + Investeringsavgift + Toll - Korreksjon for FISIM
- = Bruttoprodukt i alt (basispriser) + Produktskatter - Produktsubsidier - Korreksjon for FISIM
- = Bruttoprodukt i alt (produsentpriser) + Importskatter + Merverdiavgift + Investeringsavgift + Toll - Korreksjon for FISIM
- = Konsum i alt + Bruttoinvestering i fast realkapital + Lagerendring + Eksport - Import
- = Sluttanvendelse i alt - Import
- = Innenlandsk sluttanvendelse i alt + Eksport - Import
- = Lønnskostnader + Driftsresultat + Kapitalslit + Produksjonsskatter - Produksjonssubsidier - Korreksjon for FISIM

BNP tilsvarende den engelske forkortelsen GDP (Gross Domestic Product). Dette gjelder total verdiskaping og samtidig opptjent bruttoinntekt fra innenlandsk produksjon. BNP kan defineres og bestemmes fra tre ulike hovedmetoder (se de tre definisjonsblokkene ovenfor), henholdsvis produksjonsmetoden (output approach), utgiftsmetoden (expenditure approach) og inntektsmetoden (income approach). I første blokk kan størrelsen "korreksjon for FISIM" (se nedenfor) alternativt inngå i produktinnsats, og i driftsresultat i tredje blokk.

Produksjon

Verdien av varer og tjenester fra produksjonsaktivitet, dvs. fra markedsrettet virksomhet, produksjon for eget bruk og ikke-markedsrettet virksomhet i offentlig forvaltning og i ideelle organisasjoner. Benevnelsen er endret fra "bruttoproduksjon" ettersom det aldri skiller mellom brutto og netto for denne størrelsen.

Produksjon av varer og tjenester må ikke forveksles med salg av varer og tjenester. Korreksjonsposter som produktskatter og produktsubsidier regnes ikke med under produksjon, men som tillegg til samlet bruttoprodukt i næringene for å kunne beregne BNP.

I offentlig forvaltning og annen ikke-markedsrettet virksomhet bestemmes produksjon som sum lønnskostnader, netto produksjonsskatter, kapitalslit og produktinnsats.

Produktinnsats

Verdien av anvendte innsatsvarer og -tjenester i produksjonsaktivitet, unntatt kapitalslit (bruk av fast realkapital). Benevnelsen er endret fra "vareinnsats" for å understreke et både varer og tjenester forbrukes i produksjonsprosessen.

Det foreligger mer presise definisjoner, i første rekke for avgrensningene mot bruttoinvestering i fast realkapital og mot lønnskostnader. Produktinnsatsen gjelder anvendte, og ikke innkjøpte, varer og tjenester.

Produktskatter

Overføringer fra innenlandske produsenter til offentlig forvaltning i form av skatter og avgifter som varierer i takt med produksjonen av produkter, eller er knyttet til produkter på annen måte. Tidligere ble benevnelsen "varetilknyttede avgifter" brukt.

Produktsubsidier

Overføringer fra offentlig forvaltning til innenlandske produsenter og som varierer i takt med produksjonen av produkter, eller er knyttet til produkter på annen måte. Størrelsen ble tidligere omtalt som "varetilknyttede subsidier".

FISIM

Verdien av indirekte målte finansielle tjenester (fra engelsk: Financial Intermediation Services Indirectly

Measured), definert som finansinstitusjonenes totale formuesinntekter fratrukket totale rentekostnader (finansinstitusjonenes rentemargin), hvorav renteinntekter og -kostnader fra egne fond er holdt utenfor. Benevnelsen er endret fra "frie banktjenester".

Denne delen av produksjonen i banker og andre finansinstitusjoner fordeles ikke ut på anvendelser, men føres ufordelt til produktinnsats (en konvensjon som kan bli endret hvis internasjonal enighet oppnås).

Bruttoprodukt

Verdiskaping og opptjent bruttoinntekt fra innenlandsk produksjon i en sektor (eller totalt for alle sektorer), avledet og definert som produksjon minus produktinnsats.

I offentlig forvaltning og annen ikke-markedsrettet virksomhet bestemmes bruttoprodukt som sum lønnskostnader, netto produksjonsskatter og kapitalslit.

Markedsrettet virksomhet og eget bruk

Virksomhet - herunder produksjonsaktivitet - som utføres av produsenter som i hovedsak produserer for markedet eller for eget bruk.

Definisjonene av hva som skal regnes som markedsrettet og ikke-markedsrettet produksjon baseres på diverse kriterier. Produksjon for eget bruk er her skilt ut som aktivitet (næring) for jordbruk, jakt og viltstell, fiske og fangst, oppføring av bygninger, bygginstallasjon og innredningsarbeid, boligjenester fra egen bolig og lønnet arbeid i private husholdninger. I tillegg kan også produkter fra markedsrettet virksomhet i noen grad benyttes for eget bruk (f.eks. diverse jordbruksprodukter til eget bruk, ved til eget bruk, fisk til eget bruk osv.).

Tilgang i alt

- = Produksjon (basispriser) + Produktskatter - Produktsubsidier + Import
- = Produksjon (produsentpriser) + Importskatter + Merverdiavgift + Investeringskatter + Toll + Import

5.2. Sluttanvendelseskomponenter

Sluttanvendelse i alt

- = Konsum i alt + Bruttoinvestering i fast real-kapital + Lagerendring + Eksport

Konsum i alt

- = Konsum i husholdninger + Konsum i ideelle organisasjoner + Konsum i statsforvaltningen + Konsum i kommuneforvaltningen
- = Personlig konsum + Kollektivt konsum

Førstnevnte relasjon definerer totale konsumutgifter i sektorene. Den andre definisjonen summerer opp totale konsumanskaffelser gjennom personlig konsum i hus-

holdningene (individuelt konsum uavhengig av hvilke sektorer som bærer konsumutgiftene) og kollektivt konsum i offentlig forvaltning.

Konsum i offentlig forvaltning

- = Konsum i statsforvaltningen + Konsum i kommuneforvaltningen
- = Individuelt konsum i offentlig forvaltning + Kollektivt konsum (i offentlig forvaltning)

Kollektivt konsum

Konsum i offentlig forvaltning (bl.a. alminnelig tjenesteyting, forsvar, politi og rettsvesen, næringsformål) som ikke kan knyttes til den enkelte konsument.

Kollektivt konsum er offentlig forvaltnings egentlige konsumanskaffelser, mens resten av konsumet i offentlig forvaltning (bl.a. utdanning, helsestell, sosial trygd og velferd) er utgifter som offentlig forvaltning finansierer, men som husholdningene har som konsumanskaffelser.

Konsum av varer

Konsum i husholdninger som gjelder utgifter til varer.

Konsum av varer må ikke forveksles med personlig konsum som gjelder anskaffelser av varer (ikke definert i tabellene). Forskjellen ville være individuelt konsum i offentlig forvaltning og ideelle organisasjoner som gjelder varer (liten del, ettersom mesteparten av dette er individuelt konsum av tjenester).

Konsum av tjenester

Konsum i husholdninger som gjelder utgifter til tjenester.

Konsum av tjenester må ikke forveksles med personlig konsum av tjenester som har et langt videre innhold (se ovenfor).

Konsum i husholdninger

Husholdningenes utgifter til konsum, dvs. til anskaffelser av varer og tjenester for konsumformål.

Varige og middels varige konsumgoder (varer) - bortsett fra boliganskaffelser og verdigjenstander - regnes som konsumert i den perioden de blir anskaffet. Boliganskaffelser regnes som bruttoinvestering i fast real-kapital, men over levetiden beregnes boligjenester som inngår løpende i konsum i husholdninger.

Konsum i ideelle organisasjoner

Ideelle organisasjoners utgifter til konsum. Disse utgiftene omfatter produktinnsats (varer og tjenester som ideelle organisasjoner disponerer til sine produksjonsformål, dvs. helsestell, kultur og fritid, undervisning, velferd, religion, medlemskapsformål), lønnskostnader (bruken av egen arbeidskraft), kapitalslit (bruken av egen produksjonskapital), eventuelle netto næ-

ringsskatter, men fratrukket gebyrer (salg til andre sektorer mot særskilt betaling). Konsumet i ideelle organisasjoner anskaffes i sin helhet av husholdningene, dvs. inngår i det personlige konsumet.

Konsum i kommuneforvaltningen

Kommuneforvaltningens utgifter til konsum. Disse utgiftene omfatter produktinnsats (varer og tjenester som kommuneforvaltningen disponerer til sine produksjonsformål), lønnskostnader (bruken av egen arbeidskraft), kapitalslit (bruken av egen produksjonskapital), eventuelle netto næringskatter, men fratrukket gebyrer (salg til andre sektorer mot særskilt betaling). I tillegg kommer kommuneforvaltningens konsumutgifter gjennom finansiering av konsumanskaffelser til fordel for husholdningene fra markedsrettet produksjon.

Konsumet i kommuneforvaltningen deles i to hovedkategorier, kollektivt konsum som er eget konsum, og individuelt konsum som inngår i husholdningenes konsumanskaffelser.

Konsum i statsforvaltningen

Statsforvaltningens utgifter til konsum. Disse utgiftene omfatter produktinnsats (varer og tjenester som statsforvaltningen disponerer til sine produksjonsformål), lønnskostnader (bruken av egen arbeidskraft), kapitalslit (bruken av egen produksjonskapital), eventuelle netto næringskatter, men fratrukket gebyrer (salg til andre sektorer mot særskilt betaling). I tillegg kommer statsforvaltningens konsumutgifter gjennom finansiering av konsumanskaffelser til fordel for husholdningene fra markedsrettet produksjon.

Konsumet i statsforvaltningen deles i to hovedkategorier, kollektivt konsum som er eget konsum, og individuelt konsum som inngår i husholdningenes konsumanskaffelser.

Personlig konsum

= Konsum i husholdninger + Konsum i ideelle organisasjoner + Individuelle konsumutgifter i statsforvaltningen + Individuelle konsumutgifter i kommuneforvaltningen

Alt personlig konsum tilegnes husholdninger, dvs. bare husholdninger har anskaffelser i form av individuelt konsum.

Bruttoinvestering

= Bruttoinvestering i fast realkapital + Lagerendring + Netto anskaffelser av verdigjenstander

Bruttoinvestering er ikke helt synonymt med anskaffelse av ikke-finansiell kapital (se nedenfor), som benyttes for å skille disse fra finansinvesteringer på kontoen for finanskapital.

Bruttoinvestering i fast realkapital

Anskaffelser av ny fast realkapital, pluss kjøp minus salg av eksisterende fast realkapital. Fast realkapital består av både materiell produksjonskapital (boliger, andre bygninger, anlegg, transportmidler, maskiner, annet produksjonsutstyr, livdyr- og frukttrebestand mv.) og immateriell produksjonskapital (lete- og undersøkelseskostnader, EDB-software, varemerke og annen immateriell kapital).

Bortsett fra utvidet innhold i form av investering i immateriell produksjonskapital og nytt verdsetningsprinsipp for stor byggeprosjekter, tilsvarer definisjonen tidligere post "bruttoinvestering i fast kapital". Avgrensningen mot produktinnsats foretas ut fra verdistørrelse, ikke varighet.

Lagerendring

Anskaffelser av varer som inngår i lagerkapital minus varer som er fjernet fra lagerkapitalen inklusive normalt tap mens varene ennå ligger på lager. Varer under arbeid inngår i lagerendringen, også varer under arbeid ved avlingsvekst (slaktedyr, fôrbeholdning, fiskeyngel). Produksjon av plattformmoduler og skip blir dog ikke regnet som lagerendring, da disse er å regne som investering etter hvert som prosjektet skrider frem.

Nettoanskaffelsene dreier seg dels om faktiske varekjøp og varesalg, men reflekterer også interne transaksjoner hos produsentene.

Eksport av varer og tjenester

Verdien av varer og tjenester levert til utlandet.

Import av varer og tjenester

Verdien av varer og tjenester mottatt fra utlandet.

Vare og tjenestebalansen

= Eksport av varer og tjenester - Import av varer og tjenester

Anvendelse i alt

= Produktinnsats + Konsum i alt + Bruttoinvestering i fast realkapital + Lagerendring + Eksport
 = Sluttanvendelse i alt + Produktinnsats
 = Innenlandsk anvendelse i alt + Eksport
 = Innenlandsk sluttanvendelse i alt + Eksport + Produktinnsats

5.3. Inntektskomponenter

Lønnskostnader

= Lønn + Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier

Lønn

Betaling til lønnstakere for arbeidsinnsats i produksjonsaktivitet, før tillegg for arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier.

Lønn består av kontantlønn og naturallønn. Tidligere inkluderte lønn posten "andre ytelser til beste for lønnstakere" som nå er inkludert i arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier. Kontantlønn inkluderer overtidsgodtgjørelse, og lønn under sykdom og fødselspermisjon betalt av arbeidsgiver. Naturallønn består av varer og tjenester, eller andre fordeler som stilles til rådighet gratis eller til redusert pris for lønnstakere, og som kan benyttes til eget bruk. Lønn fordeles i neste omgang på lønn til husholdninger og lønn til utlandet (utlendinger i innenlandsk produksjonsaktivitet uten status som innlending, jfr. utlendinger på norske skip og lønnstakere som ikke oppfyller oppholdskriteriet på 1 år).

Arbeidsgivers trygde- og pensjonspremier

Arbeidsgivers andel av trygde- og pensjonspremier som innbetales til stats- og trygdeforvaltningen og til autonome og ikke-autonome trygde- og pensjonsordninger. Omfatter følgende underposter: arbeidsgiveravgift til folketrygden, arbeidsgivers andre faktiske trygde- og pensjonspremier (premier til Statens Pensjonskasse, Kommunal Landspensjonskasse, andre statlige trygdeordninger, lavtlønnsfondsordningen netto, og andre trygde- og pensjonspremier), og dessuten arbeidsgivers beregnede trygde- og pensjonspremier (som motsvarer sosiale ytelser og stønader betalt direkte - dvs. utenom fondsordninger - fra arbeidsgivere til nåværende eller tidligere ansatte lønnstakere).

Næringsskatter

Overføringer til offentlig forvaltning fra innenlandske produsenter i form av skatter og avgifter som er knyttet til produksjonsvirksomheten, men som ikke varierer i takt med produksjonen av produkter.

Næringssubsidier

Overføringer fra offentlig forvaltning til innenlandske produsenter i form av støtteutbetalinger som er knyttet til produksjonsvirksomheten, men som ikke varierer i takt med produksjonen av produkter.

Produksjonsskatter

= Produktskatter + Næringsskatter

Produksjonssubsidier

= Produktsubsidier + Næringssubsidier

Kapitalslit

Reduksjon i verdi av netto kapitalbeholdning som følge av normal slitasje, skade og foreldelse.

Driftsresultat

= Bruttonasjonalprodukt - Kapitalslit - Lønnskostnader - Produksjonsskatter + Produksjonssubsidier

Driftsresultat kan også beregnes direkte ved hjelp av inntektsmetoden (se BNP ovenfor).

Begrepet "driftsresultat" inkluderer komponenten "blandet inntekt", dvs. den del av driftsresultatet som er opptjent inntekt fra produksjonsaktivitet i husholdningene utenom inntekt fra egen bolig. Tidligere ble det ikke skilt mellom driftsresultat og blandet inntekt i husholdningssektoren.

Driftsresultat i en sektor

= Bruttonasjonalprodukt - Kapitalslit - Lønnskostnader - Næringsskatter + Næringssubsidier

Overskudd i produksjonen før rente- og leiekostnader for henholdsvis lånt finanskapital og leid materiell ikke-produsert realkapital og naturkapital som grunn, eller før rente- og leieinntekter for henholdsvis utlånt finanskapital og utleid materiell ikke-produsert realkapital og naturkapital som grunn.

5.4. BNI og disponibel inntekt

Bruttonasjonalinntekt (BNI)

= Bruttonasjonalprodukt - Formuesinntekt og lønn til utlandet, netto
 = Bruttonasjonalprodukt - Formuesinntekt og lønn til utlandet + Formuesinntekt og lønn fra utlandet

BNI tilsvarende GNI (Gross National Income) som engelsk forkortelse. GNI er det nye begrepet for GNP (Gross National Product). Dette gjelder inntekt som tilfaller innlendinger (fastboende, dvs. nordmenn og utenlandske statsborgere bosatt i Norge) fra innenlandsk produksjon og formuesplasseringer i utlandet, fratrukket utlendingers inntekt av formuesplasseringer i Norge. BNI er også summen av primære inntekter i sektorene.

Nasjonalinntekt

= Bruttonasjonalinntekt - Kapitalslit

Disponibel inntekt for Norge

= Bruttonasjonalinntekt - Kapitalslit - Stønader og løpende overføringer til utlandet, netto
 = Bruttonasjonalprodukt - Kapitalslit - Formuesinntekt og lønn til utlandet, netto - Stønader og løpende overføringer til utlandet, netto
 = Sparing for Norge + Konsum i alt

Formuesinntekt og lønn til utlandet, netto

Netto overføringer til utlandet i form av primære inntekter som lønn, renter, aksjeutbytte mv. (og eventuelle produksjonsskatter, netto) etter fradrag for tilsvarende overføringer fra utlandet. Tidligere brukt benevnelse har vært "renter og aksjeutbytte mv. til utlandet, netto".

Denne posten representerer forskjellen mellom BNP og BNI.

Stønader og løpende overføringer til utlandet, netto

Netto løpende overføringer til utlandet utenom formuesinntekt og lønn til utlandet, netto.

Denne posten representerer forskjellen mellom BNI og brutto disponibel inntekt for Norge.

Driftsbalansen overfor utlandet

= Vare- og tjenestebalansen + Rente- og stønadsbalansen

Disse saldopostene gjelder overfor utlandet (Norges forhold til utlandet).

Rente- og stønadsbalansen

= Inntekter fra utlandet - Utgifter til utlandet (se ovenfor)

= Lønn fra utlandet + Renteinntekter fra utlandet + Aksjeutbytte mv. fra utlandet + Reinvestert fortjeneste fra utlandet + Andre løpende overføringer fra utlandet - Lønn til utlandet - Renteutgifter til utlandet - Aksjeutbytte mv. til utlandet - Reinvestert fortjeneste til utlandet - Andre løpende overføringer til utlandet

5.5. Sparing og investering**Sparing for Norge**

= Disponibel inntekt for Norge - Konsum i alt
= Nettofinansinvestering for Norge + Bruttorealinvesteringer + Kapitaloverføringer, netto - Kapitalslit

Førstnevnte definisjon er standarddefinisjonen som gjelder direkte. Den andre definisjonen knytter sammen finansregnskapet med produksjons- og inntektsregnskapet.

Sparing i husholdningene

= Disponibel inntekt + Korreksjon for endring i husholdningenes netto pensjonsfond - Konsum i husholdninger

Sparing i finansielle foretak

= Disponibel inntekt - Korreksjon for endring i husholdningenes netto pensjonsfond

Anskaffelse av ikke-finansiell kapital

Bruttoinvestering, inklusive netto anskaffelser av ikke-produsert realkapital og naturkapital (bl.a. grunn, rettigheter mv.).

Netto anskaffelse av ikke-finansiell kapital

= Anskaffelse av ikke-finansiell kapital - Kapitalslit

Kapitaloverføringer, netto

Netto overføringer mellom sektorer som ikke betraktes som løpende overføringer og som representerer overdragelse av formueskapital. Dette kan være kontant-

overføringer eller naturaloverføringer (bl.a. ettergivelse av gjeld og eierskifte for kapital utenom lager og kontanter).

Kapitaloverføringer består av kapitalskatter (som avgift på arv og gaver), investeringstilskudd (tidligere ført som subsidier) og andre kapitaloverføringer (bl.a. visse overføringer til utlandet, tidligere ført som stønader).

Nettofinansinvestering for Norge

= Brutto sparing for Norge - Bruttorealinvesteringer - Kapitaloverføringer, netto

= Sparing for Norge - Bruttorealinvesteringer + Kapitalslit - Kapitaloverføringer til utlandet + Kapitaloverføringer fra utlandet

= Driftsbalansen overfor utlandet + Kapitaloverføringer fra utlandet, netto

Endring i Norges nettofordringer overfor utlandet

= Driftsbalansen overfor utlandet + Omvurderinger, netto + Andre volumendringer, netto

= Utgående beholdning av Norges nettofordringer overfor utlandet - Inngående beholdning av Norges nettofordringer overfor utlandet

6. Verdibegreper

Verdibegreper er relevant først og fremst i forhold til transaksjoner av varer og tjenester, men har også tilknytning til registreringsproblematikken generelt (jf. bokførte og påløpte verdier, samt andre prinsipper ved registrering av statistiske data). Transaksjonene for variable som forekommer i denne publikasjonen følger generelt prinsippet om registreringer som påløper i perioden. Det innebærer bl.a. at produksjonsskatter og produksjonssubsidier i utgangspunktet registreres som påløpte skatter og subsidier og ikke som registrert i stats- og kommuneregnskapene (bokførte skatter og subsidier etter kontantprinsippet).

Transaksjonene relatert til varer og tjenester har ulike prispreferanser for ulike variable. Produksjon verdsettes til produsentpriser ved markedsrettet produksjon og produksjon for eget bruk, mens ikke-markedsrettet produksjon pr. konvensjon måles ved samlede produksjonskostnader i mangel på priser. Anvendelsene - både produktinnsats og sluttanvendelsene - verdsettes til kjøperpris, herunder eksport til fob. Import verdsettes cif.

BNP verdsettes til markedspris, som innebærer at påløpt merverdiavgift (utgående minus refunderbar inngående merverdiavgift), investeringsavgift og importskatter må tillegges det totale bruttoproduktet for sektorene (målt til produsentpris) for å komme fram til BNP. Siden FISIM ikke blir sektorfordelt i nasjonalregnskapet, må denne størrelsen på tilsvarende måte trekkes fra det totale bruttoproduktet for sektorene.

7. Feilkilder og usikkerhet

Nasjonalregnskapet bygger på mange forskjellige statistiske kilder. Dette er kilder som enten inneholder data basert på innsamlede opplysninger fra bedrifter, foretak eller husholdninger, eller på data fra ulike registre. Nasjonalregnskapstallene vil avspeile den usikkerheten som ligger i det statistiske kildegrunnlaget og de beregningsmetoder som benyttes. Feilkilder og usikkerhet knyttet til de enkelte kildene er vanligvis beskrevet som en del av kildedokumentasjonen.

Siden nasjonalregnskapet er et integrert system som inneholder mange rutiner for avstemming og konsistenskontroll av data, er det imidlertid grunn til å anta at nasjonalregnskapet på enkelte områder kan bidra til å redusere noe av den usikkerheten som ligger i kildegrunnlaget. På den annen side krever nasjonalregnskapet at det skal beregnes tall på områder hvor grunnlagsstatistikken er mangelfull, og der tallene i mange tilfeller avledes ved residualberegninger. På slike områder kan usikkerheten være betydelig. Eksempler på dette er beregningene av lagerendring, driftsresultat etter næring og bruttoproduktberegningene, spesielt for enkelte tjenesteytende næringer.

Flere av de statistiske kildene som ligger til grunn for nasjonalregnskapet har relativt lang bearbeidingstid. Dette medfører at de foreløpige nasjonalregnskapstallene er mer usikre enn de endelige tallene.

EU/Eurostat har gjennomført en kvalitetsvurdering av nasjonalregnskapet i alle medlemsland pluss EØS-landene. For Norges del var konklusjonen at det norske nasjonalregnskapet har en høy kvalitet, er basert på pålitelige og uttømmende kilder og er integrert i et system med en detaljert oppdeling på produkter (Report on the sources and methods used in compiling GNP in Norway, Eurostat/B1/CPNB/ 237/EN, 9 Desember 1997, Luxembourg).

8. Mer informasjon

Spesialtabeller

I tillegg til tabellene som publiseres i NOS Nasjonalregnskapsstatistikk, er det mulig å få mer detaljerte tabeller ved direkte henvendelse til SSB.

Tabeller kan oversendes på papir (post eller telefaks), elektronisk på diskett eller med e-post (Ascii- eller Excel-format).

Internett

Nasjonalregnskapstabeller på årsbasis er lagt ut på den elektroniske utgaven av Ukens statistikk. En oversikt over nasjonalregnskapstabeller på Internett finnes på følgende Web-adresse:

[Http://www.ssb.no/www-open/statistikk_etter_emne/09nasjonal](http://www.ssb.no/www-open/statistikk_etter_emne/09nasjonal)

Kontaktpersoner i Statistisk sentralbyrå

Dersom du ønsker å bestille tabeller eller trenger mer informasjon, ta kontakt med:

Randi Hallén, tlf. 22 86 48 82,
e-post: randi.hallen@ssb.no
eller

Karin Snesrud, tlf. 22 86 48 81,
e-post: karin.snesrud@ssb.no

